

Motion till riksdagen 2021/22:4243

av **Matheus Enholm m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2021/22:19 En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår propositionen.

Motivering

I propositionen föreslår regeringen att en ny lag införs om konsultation i ärenden av särskild betydelse för samerna. Syftet är att främja det samiska folkets inflytande över dess angelägenheter. Regeringen avlät en tidigare version av samma proposition till riksdagen i december 2020 (2020/21:64 En ny konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket). Det nuvarande lagförslaget har inte genomgått något lagrådsförfarande, och inga fler remissinstanser har konsulterats.

Det är viktigt att samerna har ett stort inflytande i frågor som berör dem som folk, och Sverigedemokraterna har därför i sitt förslag till riksbudget – utöver vad regeringen anvisat – anslagit ytterligare 1 miljon kronor till Sametinget. Syftet med detta ökade anslag är givetvis att ge tinget än bättre möjlighet att företräda det samiska folket och värna samers möjlighet att delta i den offentliga debatten.

Samtidigt som det är av stor vikt att värna det samiska folkets rätt till medbestämmande i vissa grundläggande frågor måste även statens skyldigheter och ansvar för alla landets invånare beaktas. Statens roller som både skiljedomare och garant för enskildas, de nationella minoriteternas liksom hela nationens intressen måste vägas mot varandra. Det förevarande lagförslaget misslyckas med att göra detta på ett adekvat sätt.

Väsentligen kvarstår de problem som återfanns i den proposition regeringen återkallade den 24 mars även i detta utkast. Konsultationsskyldigheten är alltför omfattande, med avseende på både den krets som måste konsulteras liksom de frågor i vilka offentliga aktörer skulle göras konsultationsskyldiga. Rollen till existerande samrådsstrukturer

är också otydlig, och kriterierna som kan antas ge upphov till konsultation är därtill alltför löst definierade och förväntas fortfarande bedömas ”från fall till fall.

Det offentliga har ett ansvar att värna förutsättningarna för arbetsmarknad, förvaltning, infrastruktur och näringsliv. Detta ansvar blir särskilt påtagligt i glesbygdsregioner med färre företag, mindre skattebaser och mer ansträngd offentlig välfärd. Blir konsultationsplikten alltför omfattande och ärendehandläggningen alltför tidskrävande riskerar detta att påverka samhället negativt, vilket flera remissinstanser, däribland de särskilt berörda länsstyrelserna i Västerbotten, Norrland och Jämtland, uttrycker farhågor om. Till skillnad från den i mars återkallade propositionen har regeringen i sitt lagförslag lagt till ett utkast till konsekvensanalys. I motsats till vad regeringen anför framstår det däremot inte alls som självklart att konsultationsordningens ekonomiska konsekvenser ryms inom nuvarande kostnadsramar.

Mellan återkallandet av propositionen den 24 mars och det nya avlåtandet till riksdagen den 30 september 2021 har vissa tillägg och förändringar genomförts. Till exempel gällande dröjsmål som rekvisit för att undanta konsultationsskyldighet saknas nu vägledning för vilka ärenden som faktiskt kan komma att undantas från konsultation på grund av att det är brådskande.

Mer uppenbart är att regeringen senarelagt den punkt vid vilken kommuner och regioner är menade att ansluta sig till konsultationsordningen till den 1 mars 2024, vilket innebär att ärenden enligt plan- och bygglagen undantagits från konsultationsskyldighet fram till denna tidpunkt. I samband med detta har vissa oklarheter kring överklagandeförfarandet uppkommit, då regeringen verkar ha utökat överklaganderätten; det verkar finnas en risk att kommunala och regionala ärenden (som formellt bör undantas från konsultationsskyldighet före 2024) ändå kan komma att prövas av länsstyrelser innan kommuner och regioner formellt sett ansluts till konsultationsordningen. Den ökade ärendebelastning detta skulle ge upphov till har inte motsvarats av någon ökning i anslag.

Samtidigt som det är viktigt att värna det samiska folkets rätt till medbestämmande bör även den rättsliga regleringen av ägande och mark- och resursanvändning i områden där samernas särställning och dessa intressen gör sig gällande balanseras. Det är ett faktum att dessa frågor ofta blir polariserade, och att debatten stundtals förts på osaklig grund – vilket är mycket olyckligt. En självklar utgångspunkt när så svåra frågor ska regleras är således att den känsliga balansen inte bör rubbas till förfång för de rättmätiga intressen som gör sig gällande i dessa delar av Sverige. Bland annat anför Lantbrukarnas Riksförbund i sitt remissvar till regeringen att förslaget om samisk konsultation innebär en oproportionerlig rättighetsförskjutning som riskerar att öka polariseringen, snarare än att öka samverkan och dialog. Regeringens beslut att inte låta den nya propositionen genomgå ett lagrådsförfarande kan därmed ifrågasättas.

Sammantaget kan regeringen förslag inte sägas uppnå en balanserad avvägning mellan de olika samhällsintressen som föreligger. Propositionen bör avslås.

Matheus Enholm (SD)

Fredrik Lindahl (SD)

Lars Andersson (SD)

Mikael Strandman (SD)